

KASB HUNAR MAKTABLARIDA DUAL TA'LIMNING ASOSIY XUSUSIYATLARI HAMDA UNING TA'LIM SIFATIGA TA'SIRI

Berdimuratov Duysenbek Aytbayevich

To'rtko'l tuman 1-sonli kasb-hunar maktabi o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada hozirgi kunda o'quv jarayonini ilg'or pedagogik texnologiyalar asosida tashkil qilish orqali amalga oshirilishini, ta'lim jarayonini bozor iqtisodiyoti talablarini inobatga olgan holda tashkil etish, unga tegishli o'qitish texnologiyalarni joriy qilish, ta'lim mazmunini doimiy ravishda yangilab borishga qaratilgan. Shu bilan birga ushbu maqola dual talim va uning imkoniyatlari yoritilgan bo'lib ta'limida o'qitishning dual tizimini tashkil etish tartibi hamda uning ta'lim tizimida tutgan o'rni naqadar muhim ahamiyatga ega ekanligi yoritilgan.

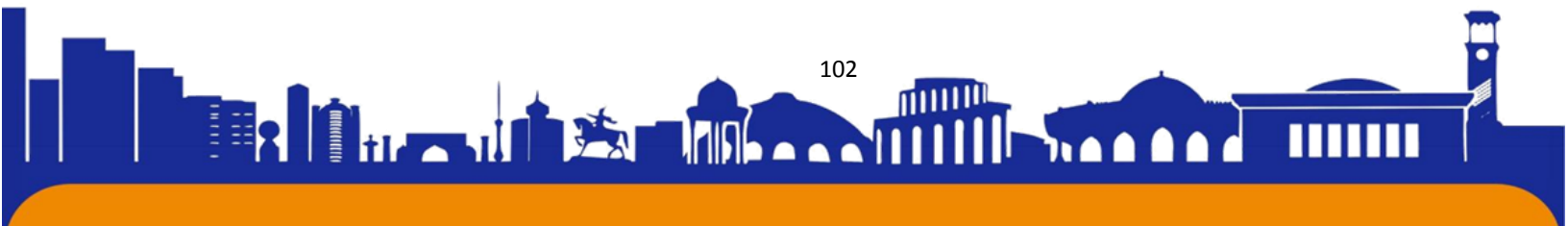
Kalit so'zlar: O'quv jarayoni, dual ta'lim, tamoyillar, modellar, amaliyotga yo'naltirilgan ta'lim, integrasiya, o'qitish natijalari, xususiyatlar, korxonalar, vazifalar, nizom, imkoniyatlar, dasturlar.

THE MAIN CHARACTERISTICS OF DUAL EDUCATION IN VOCATIONAL VOCATIONAL SCHOOLS AND ITS EFFECT ON THE QUALITY OF EDUCATION

ABSTRACT

In this article, the current educational process is carried out by organizing it on the basis of advanced pedagogical technologies, the organization of the educational process taking into account the requirements of the market economy, the introduction of relevant teaching technologies, and the continuous updating of the educational content. directed. At the same time, this article describes the dual education and its possibilities, the procedure for organizing the dual system of education and the importance of its role in the education system.

Key words: Educational process, dual education, principles, models, practice-oriented education, integration, learning outcomes, characteristics, enterprise, tasks, regulations, opportunities, programs.

ОСНОВНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДУАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ШКОЛАХ И ЕГО ВЛИЯНИЕ НА КАЧЕСТВО ОБРАЗОВАНИЯ АННОТАЦИЯ

В данной статье современный образовательный процесс осуществляется путем его организации на основе передовых педагогических технологий, организации учебного процесса с учетом требований рыночной экономики, внедрения соответствующих технологий обучения, постоянного обновления педагогических технологий. образовательный контент направлен. Вместе с тем, в данной статье описывается дуальное образование и его возможности, порядок организации дуальной системы образования и значение ее роли в системе образования.

Ключевые слова: Образовательный процесс, дуальное образование, принципы, модели, практико-ориентированное образование, интеграция, результаты обучения, характеристики, *предприятие, задачи, регламенты, возможности, программы.*

Kasb hunar maktablarida jahon andozalariga mos yuqori malakali kadrlarni tayyorlash ko'p jihatda ta'limda zamonaviy ta'lim tendensiyalarini joriy etilishiga bog'liqdir. O'z navbatida bu o'quv jarayonini ilg'or pedagogik texnologiyalar talabi asosida tashkil qilish orqali amalga oshirilishini taqozo qiladi. Bu esa ta'lim jarayonini bozor iqtisodiyoti talablarini inobatga olgan holda tashkil etish, unga tegishli o'qitish texnologiyalarni joriy qilish, ta'lim mazmunini doimiy ravishda yangilab borishga qaratilgan metodik ta'minotni takomillashtirish zaruratini keltirib chiqaradi. Umuman olganda, kasb hunar maktablarining asosiy missiyalarini amalga oshirish professional ta'lim tizimiga dual ta'limni joriy etish hamda mutaxassislarni tayyorlashda zamonaviy o'qitish texnologiyalari bilan uzviylikda kasbiy faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirish va uni pedagogik nuqtai nazardan tadqiq qilish hamda uni yangi sifat bosqichiga olib chiqish texnologiyalari va metodikalarini yaratish talabini qo'yadi.

Hozirgi davrda o'qitishning dual shakli nazariy va ishlab chiqarish, amaliy mashg'ulotlar bir vaqtning o'zida amalga oshiriladigan dunyodagi professional va texnik kadrlar tayyorlashning eng samarali shakllaridan biridir. Bu o'quvchilarning kasbiy ta'limida korxonalarining bevosita ishtirokini o'z ichiga oladi. Korxonada amaliy

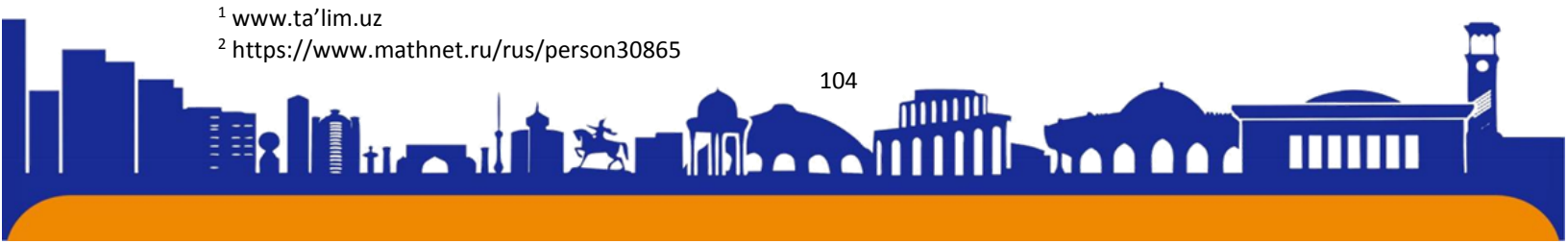
mashgʻulotlar oʻtkazish uchun sharoitlar yaratilgan va oʻquvchilar uchun har oylik toʻlovlarni hisobga olgan holda barcha xarajatlar qoplanadi. Taʼlim muassasalari korxonalar bilan teng asosda hamkorlik qiladi.

Dual taʼlim shaklining taʼrifi va asosiy xususiyatlari. Dual taʼlim tizimi akademik va kasb-hunar taʼlimini oʻzida mujassam etgan oʻziga xos yondashuv boʻlib, ayniqsa, kasb-hunar taʼlimida keng tarqalgan. Bu model nazariya va amaliyotni oʻzaro almashish, taʼlim muassasalari va korxonalar oʻrtasidagi faol oʻzaro hamkorlik, shuningdek, muayyan kasb uchun zarur boʻlgan kompetensiyalarni shakllantirish tamoyillariga asoslanadi.

2023-yil, 22-noyabr “Dual taʼlim: tamoyillar, modellar, amalga oshirish tajribasi” nomli ishida T.V.Goncharova dual taʼlim tizimining batafsil tahlilini taqdim etadi. Uning fikricha dual taʼlimni taʼlim muassasasidagi nazariy taʼlim ish joyidagi amaliy mashgʻulotlar bilan toʻldiriladigan tizim sifatida belgilaydi¹. Dual taʼlim tizimining yana bir muhim xususiyati taʼlim muassasalari va korxonalar oʻrtasidagi faol hamkorlikdir. A.A.Frolova² taʼkidlaganidek, korxonalar talabalarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish jarayonida, ularga bilim va koʻnikmalarni amaliy qoʻllash imkoniyatlarini taqdim tishda asosiy rol oʻynaydi. Bu tadqiqotlarda dual taʼlim tizimining zamonaviy taʼlim jarayonida, ayniqsa, kasb-hunar taʼlimi sharoitidagi ahamiyati koʻrsatilgan. Shuningdek, ushbu tizimning samaradorligi va dolzarbligini taʼminlash uchun uni yanada oʻrganish va takomillashtirish muhimligini taʼkidlamoqdalar. Evropa taʼlim tizimining amaliyoti shuni koʻrsatadiki, ikki tomonlama taʼlim-bu boʻlajak mutaxassisning muvaffaqiyatli kasbiy va ijtimoiy moslashuvi uchun taʼlim tashkiloti va ish beruvchilarning oʻzaro taʼsiri samarasidir. Oʻquvchi oʻquv jarayonining dastlabki bosqichlarida tahsil oluvchi korxonada xodimi sifatida ishlab chiqarish jarayoniga jalb qilinadi. Adam Smit mashhur asarida, ikki tomonlama taʼlimda shogirdlik va murabbiylik tizimini ish joyida kasbiy taʼlimning anʼanaviy usullari deb hisoblash kerakligini taʼkidladi, chunki usta yonida ishlaydigan yosh mutaxassislar tanlagan kasbining asoslarini oʻzlashtirib boradi. Dual taʼlim tizimi ishlab chiqarish korxonalarini kadrlar tayyorlash jarayoniga jalb qilishni nazarda tutadi, bu esa xodimlarni oʻqitish bilan bogʻliq juda katta xarajatlarga olib keladi, chunki ular

¹ www.ta'lim.uz

² <https://www.mathnet.ru/rus/person30865>

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-5

sifatli kasbiy ta'lim xarajatlari ishonchli hissa ekanligini yaxshi biladilar. Shu bilan birga, ular nafaqat ta'lim natijalari, balki ta'lim mazmuni, tashkilot va boshqalar sohalari bilan qiziqishadi. Bizning fikrimizcha o'quvchilar o'qitishning dual ta'lim shaklida biror bir kasb yoki mutaxassislikni o'rganishda mustaqil o'zlashtirish imkoniga ega bo'lish hamda ustozlarning ta'lim va tarbiyalarini olish uchun ajoyib imkoniyatdir.

Dual ta'lim tizimi - bu professional ta'limning tarixan yig'ilib kelingan shakli bo'lib, Evropaning siyosiy, iqtisodiy, diniy va texnologik tarixiga kirib kelgan. Bugungi kunda ushbu ta'lim tizimi Germaniya, Avstriya, Daniya, Gollandiya, Shveysariyada muvaffaqiyatli qo'llanilmoqda. Ikkilamchi ta'lim-bu xodimlarni aniq "buyurtma asosida" tayyorlash, ularning barcha talablariga maksimal darajada muvofiqligini ta'minlash, ishchi-xodimlarni topish va tanlash, ularni qayta tayyorlash va moslashtirish xarajatlarini tejashga olib keladi. Bundan tashqari, eng yaxshi bitiruvchilarni tanlash imkoniyati mavjud, chunki amaliy mashg'ulotlar davrida ularning kuchli va zaif tomonlari L. V. Sidikovoy fikriga ko'ra, aniq ko'rinadi. O'z navbatida, ushbu yondashuv talabalarni tekshirish uchun emas, balki o'rganishga imkon beradi. Yosh mutaxassislariga korxonada faoliyatini yaxshi o'rganish imkoniyati ega bo'ladi. Bularning barchasi birgalikda xodimlarni mustahkamlash va xarajatlarni kamaytirishga yordam beradi.

Shuni ham ta'kidlash joizki, zamonaviy texnologiyaning o'ziga xos xususiyati shundaki, hech qanday nazariya, biron bir kasbning ishlab chiqarish siklini qamrab olmaydi. Yuqori texnologiyalarning murakkab tashkil etilishi oldingi kasblarning ish sikllarining faqat bir yoki ikkita katta bosqichini ta'minlashiga olib keladi va insonning muvaffaqiyatli ishlashi, o'sishi uchun nafaqat professional bo'lish, balki ushbu sikllarda faol va to'g'ri ishtirok etish muhim hisoblanadi.

Texnologik yondashuv mehnat jarayonining har bir ishtirokchisidan ilgari "begona" bo'lgan turli omillarning ta'sirini tushunish va hisobga olishni talab qiladi. Har bir inson mehnat bozorining yuqori dinamikasi sharoitida ishlashga tayyor turishi lozim. Buning uchun, biz axborot oqimi bilan ishlash imkoniyatiga ega bo'lishimiz kerak, atrofda nima bo'layotganini tahlil qilish imkoniyatiga ega bo'lish uchun, boshqalar dinamik, dilkash bo'lishi iqtisodiy jarayonlarning yuqori dinamikasi va mehnat bozorida xodimlarning yuqori aylanmasi ishlab chiqarish jarayonini loyiha faoliyati sifatida tashkil etishga olib keldi.

Iqtisodiyot talablariga mos kadrlarni tayyorlashda ta'lim jarayonini bevosita amaliyot bilan uyg'unlashtirilgan holda tashkil etish ish beruvchilarning ehtiyojlarini qondirishda eng samarali usullardan biri hisoblanadi.

REFERENCES

1. T.V.Goncharova "Dual ta'lim: tamoyillar, modellar, amalga oshirish tajribasi", "Ta'lim va fan xabarnomasi" jurnali, 2021 y 34-42 b.
2. A.A.Frolova "Dual ta'limda innovatsion yondashuvlar: korxonalarining roli", "Ta'limdagi innovatsiyalar" jurnali, 2023 y. 76-85-b.
3. Smit A. "xalqlar boyligining tabiati va sabablarini o'rganish". (murojaat sanasi 21.01.2020).
4. Сидакова Л.В. Сущность и основные признаки дуальной модели обучения // Журнал «Образование и воспитание». № 2 (7). 2023
5. Yusupova A.P. "dual ta'lim tizimida psixologik-pedagogik muammolarini hal qilish yo'llari". "Namangan davlat universiteti ilmiy axborotnomasi" jurnal, 2023-y

